

I. Mở đầu

Trong xã hội, khi nói đến thông tin chúng ta thường hiểu như là những thông báo, là những tin tức được truyền đi nhằm mang lại một sự hiểu biết một vấn đề nào đó cho một đối tượng nhất định. Tùy thuộc cụ thể vào các mục đích nghiên cứu, các nhà khoa học đã đưa ra nhiều định nghĩa khác nhau về thông tin. Ở đây chúng ta có thể khái quát chung: Thông tin là những tin tức, những thông báo có thể đo lường được nhằm phản ánh một hiện tượng hoặc một quy luật nào đó để tạo cơ sở hỗ trợ các nhà quản lý, mà từ đó các nhà quản lý có thể đưa ra các quyết định một cách đúng đắn, khách quan, trung thực, kịp thời và có hiệu quả.

Để xác định mục tiêu cần đạt được trong các quyết định, các nhà quản lý phải xác định được, nắm bắt được các thông tin liên quan; không thể ra một quyết định quản lý mà không có mục tiêu. Ngược lại, nếu không có các thông tin liên quan, không có các thông tin cụ thể ở bên trong và bên ngoài của các tình huống phải ra quyết định thì việc ra quyết định sẽ không đảm bảo tính khoa học, không đảm bảo tính hiệu quả trong quản lý kinh doanh, đồng thời cũng không định hướng được các chức năng của quản lý.

Ngày nay thông tin có thể xem như là hàng hoá, có thể mua và cũng có thể bán được. Các thông tin mới còn giúp các nhà quản lý có thể xác định và nắm lấy các cơ hội tốt để doanh nghiệp phát triển mạnh mẽ và tránh được các rủi ro khi ra quyết định. Thông tin được coi như huyết mạch của các doanh nghiệp và các tổ chức đơn vị kinh tế, thông qua thông tin các nhà quản lý có thể xác định được triển vọng, cơ hội và các rủi ro tiềm ẩn trong doanh nghiệp, từ đó có những quyết định đúng đắn kịp thời giúp doanh nghiệp thành đạt. Chẳng hạn, như báo SGGP đã nhận xét về Công ty công nghiệp cao su miền Nam: "Công ty này chuyên sản xuất các mặt hàng vỏ ruột xe ô tô, xe máy, cao su y tế... sản xuất tiêu thụ chính ở thị trường trong nước, còn xuất khẩu chỉ mới bán thăm dò. Do chỉ có bộ phận nghiên cứu thị trường nội địa mà không nghiên cứu thị trường quốc tế, nên công ty gặp nhiều khó khăn do giá cao su nguyên liệu tăng ngoài dự kiến và trong thời gian đó do nhiều nước trong khu vực thu hẹp diện tích cao su, trong

Hoàn thiện hệ thống thông tin phục vụ ngành công nghiệp cao su Việt Nam

Thạc sĩ HUỖNH VĂN SÁU

khi Trung Quốc phát triển mạnh công nghiệp sản xuất ô tô nên nhu cầu cao su tăng đột biến. Giá cao su thiên nhiên tăng 50% - 60%, đẩy giá thành sản phẩm lên cao, nhưng giá bán tăng không đáng kể, làm cho kinh doanh giảm mất lợi nhuận, nếu thông tin dự báo tốt thì những tổn thất này sẽ không có". [1]

II. Sự bùng nổ thông tin và nhu cầu thiết bị kỹ thuật

Thường các thông tin tồn tại khách quan và khoa học ở mọi sự kiện trong đời sống kinh tế và xã hội, các thông tin được truyền đi từ nhiều nguồn, từ nhiều nơi, từ nhiều phía, có thể từ trong nước, từ khu vực hoặc toàn cầu. Kinh nghiệm cho thấy thường có khoảng 20% - 30% nguồn thông tin cung cấp là có giá trị. Việc nghiên cứu các nguồn thông tin sẽ cho phép ta xác định được nguồn gốc và xuất xứ của thông tin [2]. Trên phương diện lý thuyết, ta có thể phân loại nguồn thông tin trong quản lý kinh tế như sau: Nguồn thông tin sơ cấp, nguồn thông tin

thứ cấp, nguồn thông tin bên trong, nguồn thông tin bên ngoài, nguồn thông tin mới, nguồn thông tin cũ, nguồn thông tin quan trọng, nguồn thông tin ít quan trọng. Để khai thác và sử dụng các nguồn thông tin có hiệu quả, thường các nhà quản lý tập trung khai thác và sử dụng các nguồn thông tin có sẵn, ít tốn kém, đồng thời kết hợp bổ sung, tham khảo, khai thác các nguồn thông tin có tính thời sự, khách quan....bằng nhiều phương pháp khác nhau như qua thông báo, qua trao đổi trực tiếp, qua các báo cáo, qua báo chí, qua điện thoại, qua e-mail, qua mạng. Hiện nay có nhiều công trình khoa học chỉ ra rằng các hoạt động quản lý muốn có hiệu quả phải xây dựng một hệ thống thông tin tốt. Năm 1980 tạp chí *Telecommunications* viết rằng mỗi ngày giới kinh doanh Mỹ đã đưa ra gần 600 triệu dữ liệu tin học, 235 triệu tờ photocopy và 76 triệu thư tín; họ còn cho biết rằng có khoảng 21 tỷ trang giấy tờ được chứa trong các ngăn kéo và hàng năm lượng thông tin

này đã tăng 25%. Năm 1986, Richard Mason – giáo sư về hệ thống thông tin, Đại học Southern Methodist và là nhà tư vấn cho các hãng lớn ở Mỹ và Canada đã viết : Ngày nay trong các xã hội phương Tây của chúng ta, số lượng nhân viên thu thập, xử lý và phân phối thông tin nhiều hơn số lượng nhân viên ở bất cứ một nghề nào khác. Hàng triệu máy tính được lắp đặt trên thế giới và nhiều triệu km cáp quang, dây dẫn và sóng điện từ kết nối con người, máy tính cũng như các phương tiện xử lý thông tin lại với nhau. Xã hội của chúng ta thực sự là một xã hội thông tin, thời đại chúng ta là thời đại thông tin [3]. Như vậy, chúng ta thấy rằng thông tin có một vai trò rất quan trọng trong quản lý kinh doanh, nó là huyết mạch, là nguồn vốn to lớn trong sản xuất kinh doanh, các nhà quản lý muốn kinh doanh có hiệu quả thì bắt buộc phải xây dựng một hệ thống thông tin thật hiệu quả và chắc chắn với độ tin cậy cao nhất. Trong thực tế cho thấy, hiệu quả của việc đầu tư vào hệ thống thông tin thường là rất cao, chính vì thế hiện nay hầu hết các công ty không tiếc tiền của đầu tư vào khai thác thông tin bằng cách đầu tư mua sắm máy vi tính và các trang thiết bị kỹ thuật hiện đại. Tư liệu [3] đã cung cấp bảng số liệu về số lượng máy vi tính minh chứng đã được trang bị trong một số doanh nghiệp trước đây như sau :

Doanh nghiệp	số lượng máy tính	Tỷ lệ số người/ máy
General Electric	45.000	6,71
Ford	42.000	8,54
Dupont	40.000	2,57
Boeing	28.000	5,46
Eastman-Kodak	25.000	3,00
Traveler Insurance	20.200	1,68
Bank of America	18.000	3,16
Price Waterhouse	10.000	1,0
Arthur Young	8.000	1,62
Cooper & Lybrand	7.000	2,00
McGraw-Hill	4.000	4,00

Các máy móc, những công cụ và trang thiết bị kỹ thuật hiện đại này hết sức quan trọng vì nó giúp cho các nhà quản lý có những phương tiện hiện đại nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả

của thông tin.

III. Giải pháp góp phần hoàn thiện hệ thống thông tin phục vụ ngành công nghiệp cao su VN

1. Hoàn thiện công tác ứng dụng các thành tựu công nghệ thông tin:

Trong thời đại kinh tế tri thức toàn cầu hiện nay, ngành công nghệ thông tin đang phát triển mạnh, công nghệ thông tin đã trở nên phổ biến và đóng vai trò hết sức quan trọng trong nhiều lĩnh vực đặc biệt như là ngành thông tin ; việc hoàn thiện công tác thông tin, việc trang bị hệ thống máy vi tính, thiết lập mạng nội bộ và các phần mềm ứng dụng là những nội dung chủ yếu quan trọng của việc ứng dụng các thành tựu của công nghệ thông tin. Một doanh nghiệp nếu ứng dụng đầy đủ các thành tựu của công nghệ thông tin vào công tác thông tin, sẽ giúp cho việc xây dựng hệ thống thông tin đạt hiệu quả. Một số các giải pháp cần thực hiện để ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác hoàn thiện hệ thống thông tin là :

- Trang bị đầy đủ máy vi tính cho các bộ phận như bộ phận thu thập dữ liệu, bộ phận quản lý dữ liệu, bộ phận phân tích và xử lý các số liệu dữ liệu thông tin.

- Đối với các đơn vị quản lý, đơn vị sản xuất kinh doanh ...tùy quy mô có thể lập phòng công nghệ thông tin hoặc tổ công nghệ thông tin để quản lý toàn bộ những ứng dụng công nghệ thông tin của đơn vị.

- Sắm các trang thiết bị và các chương trình phần mềm liên quan đến công tác thu thập, lưu trữ, phân tích, xử lý, bảo mật và phổ biến thông tin.

- Thiết kế các nội dung thông tin cần phổ biến, cần truyền tải, đặc biệt quy định mã cho từng bộ phận để bảo mật thông tin.

Để thực hiện giải pháp này, các nhà quản lý phải xem các ứng dụng của các thành tựu của công nghệ thông tin là một quá trình đầu tư, hiện đại hoá công tác quản lý thông tin. Thực chất đây là đầu tư chiều sâu vào công tác quản lý thông tin. Việc nhận ra vấn đề này không phải dễ dàng; bởi vì số vốn đầu tư cho giải pháp này không nhỏ. Vì vậy cần có sự đột phá của ngành, của các nhà kinh doanh trong ngành công nghiệp cao su VN, đặc biệt là các thành phần kinh tế

tham gia hoạt động kinh doanh ngành công nghiệp cao su ngoài quốc doanh.

2. Hoàn thiện công tác đào tạo và sử dụng nguồn nhân lực:

Công việc chuyển đổi từ phương pháp quản lý hệ thống thông tin cũ sang quản lý hệ thống thông tin mới là một vấn đề phức tạp không chỉ đơn thuần là mua sắm các máy tính, các trang thiết bị và các công cụ tính toán mới, hiện đại là xong mà còn phụ thuộc rất nhiều vào các yếu tố cụ thể như: Con người trong hệ thống quản lý, công nghệ quản lý, hệ thống các loại biểu mẫu được sử dụng trong quy trình quản lý. Như vậy, khi nói đến chuyển đổi từ phương pháp quản lý hệ thống thông tin cũ sang quản lý hệ thống thông tin mới không có nghĩa là chỉ chuyển đổi về mặt kỹ thuật và công nghệ mà còn có sự chuyển đổi về con người trong hệ thống và các loại giấy tờ, biểu mẫu được sử dụng trong hệ thống quản lý mà trong đó con người là quan trọng và mang yếu tố quyết định nhất.

Vì vậy, một giải pháp rất quan trọng cần thực hiện để hoàn thiện hệ thống thông tin là công tác đào tạo và sử dụng nguồn nhân lực cụ thể như sau:

• Công tác đào tạo:

- Công tác đào tạo và huấn luyện chuyên viên là chìa khoá trong việc tăng hiệu quả của hệ thống thông tin nên phải được tiến hành thường xuyên nhằm cải tiến mô hình quản lý thông tin mới theo hướng phát triển công nghệ thông tin hiện đại [4]. Đặc biệt đối với ngành công nghiệp cao su, VN cần chú trọng đối với các doanh nghiệp kinh doanh cao su không phải thành phần kinh tế nhà nước như cao su hợp tác, cao su tư nhân, cao su tiểu điền và cao su hộ gia đình.

- Đứng trước sự cạnh tranh trong và ngoài nước và hội nhập toàn cầu, ngành cần thấy được tính tất yếu của công tác đào tạo để có được một đội ngũ chuyên viên nhằm hoàn thiện công tác quản lý thông tin để ngành có đủ sức cạnh tranh và hội nhập. Với số lượng chuyên viên làm công tác thông tin như hiện nay, nếu không được quan tâm đào tạo thì sẽ ảnh hưởng rất lớn đến việc phát triển của ngành.

- Chất lượng của chuyên viên cũng có ảnh hưởng rất lớn và mang tính quyết định đến chất lượng công tác thông tin, một doanh nghiệp được trang bị đầu tư nhiều trang thiết bị kỹ thuật hiện đại nếu

chuyên viên không được đào tạo thì máy tính có thể dùng vào việc chơi game hơn là phục vụ cho mạng lưới hệ thống thông tin sẽ dẫn đến không hiệu quả. Vì vậy chất lượng của chuyên viên thể hiện ở những tiêu chuẩn như sau:

- Có trình độ chuyên môn và năng lực cá nhân để phát huy trình độ chuyên môn đó. Tiến tới nâng cao trình độ đội ngũ làm công tác thông tin, phải đạt trình độ đại học hoặc cao đẳng về chuyên ngành thông tin và có khả năng xử lý các số liệu, dữ liệu thông tin.

- Có kinh nghiệm làm việc trong ngành, thể hiện ở thời gian công tác trong ngành và độ tuổi. Độ tuổi tối nhất từ 28 tuổi đến 40 tuổi. Với độ tuổi như thế, người làm công tác thông tin đã trải qua thời gian là ít nhất 5 năm làm việc, kinh nghiệm thực tế rất phong phú.

- Có khả năng, nắm vững các ngành nghề liên quan đến thông tin và quá trình xử lý thông tin như phân tích hệ thống, lập trình, thiết kế hệ thống, quản trị hệ thống, quản lý dự án phần mềm, thành thạo các phần mềm ứng dụng và phần mềm xử lý số liệu thống kê, trình độ phải đạt tối thiểu là trung cấp tin học và phải xử lý được các phần mềm thống kê toán học.

- Có hiểu biết về ngành công nghiệp cao su.

Từ những tiêu chuẩn này, so sánh với thực trạng nguồn nhân lực thông tin tại các doanh nghiệp hiện nay, yêu cầu đào tạo lại lực lượng chuyên viên ngành thông tin là cần thiết để góp phần nâng cao chất lượng quản lý thông tin. Coi trọng công tác đào tạo, nhất là đào tạo một đội ngũ cán bộ tin học chuyên nghiệp phục vụ trực tiếp cho nền công nghiệp phần mềm như phân tích viên hệ thống, lập trình viên, chuyên viên thiết kế hệ thống, chuyên viên bảo hành hệ thống; đồng thời các doanh nghiệp tiến hành tổ chức đào tạo lại cho toàn bộ chuyên viên của mình theo tuần tự từ thấp đến cao cụ thể: Đào tạo đại học, cao đẳng cho các chuyên viên có trình độ trung cấp, huấn luyện và bồi dưỡng các lớp tin học ứng dụng cho các chuyên viên để sử dụng thành thạo máy tính và các phần mềm ứng dụng, bồi dưỡng các kiến thức về thông tin cho cán bộ lãnh đạo, cán bộ quản lý và các chuyên viên. Đồng thời thực hiện các chương trình bổ túc các kiến thức như: Lý thuyết lấy mẫu

và chọn mẫu, các phương pháp thu thập các dữ liệu và số liệu, các phương pháp phân tích và xử lý các dữ liệu và số liệu, các phương pháp thống kê toán học như ước lượng, kiểm định, phương sai, hồi quy, dự báo...

• Sử dụng nguồn nhân lực:

Phân công nhiệm vụ cho chuyên viên phù hợp với chuyên môn, phù hợp với nội dung và chương trình đào tạo là một trong những công tác đầu tiên và quan trọng để các mảng công tác trong hệ thống được thuận lợi, góp phần nâng cao chất lượng của thông tin.

Tóm lại, đào tạo và sử dụng nguồn nhân lực quản lý thông tin có trình độ cao, có hiểu biết thực tiễn về môi trường pháp lý và khai thác thông tin là vấn đề có ý nghĩa quan trọng, quyết định đến hiệu quả và chất lượng của công tác thông tin. Để kết quả đào tạo ra có chất lượng tốt, có khả năng thích ứng và hoạt động có hiệu quả trong điều kiện thực tế ở nước ta, có phẩm chất cần thiết để hội nhập tốt và không ngừng phát triển, thì việc đào tạo nguồn nhân lực phục vụ ngành thông tin cần quan tâm các vấn đề:

Thứ nhất, xây dựng chương trình đào tạo chuyên ngành khoa học, hiện đại để có thể thực hiện tốt mục tiêu đào tạo vừa cho diện rộng vừa theo diện chuyên sâu với trình độ cao. Chương trình đào tạo phải cung cấp cho người học các vấn đề chính như thu thập thông tin, quản lý thông tin, cập nhật thông tin, điều chỉnh thông tin, xử lý thông tin, khai thác thông tin, phổ biến thông tin, môi trường pháp lý, các định chế và công cụ quản lý và khai thác thông tin, đồng thời hệ thống các kiến thức chuyên ngành về thông tin và thống kê toán học. Một chương trình đào tạo phù hợp là điều kiện quan trọng đầu tiên để tạo ra được các chuyên viên chuyên nghiệp có giá trị tốt cho xã hội.

Thứ hai, đổi mới phương pháp đào tạo theo hướng không đi quá nặng theo kiểu lý thuyết, mà cần giải quyết nội dung môn học dưới dạng thực tiễn chuyên ngành để giúp người học nhanh chóng tiếp cận với thực tế và dễ dàng phát huy tính chủ động, sáng tạo trong việc giải quyết các vấn đề đặt ra.

Thứ ba, đẩy mạnh nghiên cứu khoa học trong giảng viên và sinh viên, để một mặt nhanh chóng nắm bắt những

tri thức không ngừng đổi mới, mặt khác tạo ra những sản phẩm có giá trị ứng dụng góp phần hoàn thiện hệ thống thông tin, làm cho hệ thống thông tin ngành công nghiệp cao su VN hoàn chỉnh nói riêng và hệ thống thông tin các ngành khác phát triển nói chung, có thể hội nhập nhanh chóng và phát triển bền vững về mọi mặt.

IV. Kết luận

Thông tin tồn tại khách quan và khoa học ở mọi sự kiện trong đời sống kinh tế và xã hội, mọi sự kiện đều có nguồn gốc và nguyên nhân xuất phát, có những quy luật chi phối và những hậu quả tất yếu sẽ xảy ra, các yếu tố cấu thành các quy luật tác động lên sự kiện. Vì vậy, thông tin là nền tảng của khoa học để ra quyết định; việc ra một quyết định có cơ sở khoa học làm cho tính hiệu quả tăng cao của một quyết định, nếu các nhà quản lý xác định được tất cả các thông tin liên quan thì việc lựa chọn một quyết định được cho là tối ưu là tốt nhất có thể thực hiện được.

Tóm lại, thông tin đóng một vai trò quan trọng và vô cùng to lớn trong mọi hoạt động sản xuất kinh doanh nói riêng và trong mọi lĩnh vực, mọi ngành nghề nói chung. Nếu không có thông tin, các nhà quản lý sẽ không có cơ sở khoa học để định hướng cho các hoạt động của mình và có thể quyết định sai hoặc gặp phải những rủi ro trong môi trường đó. Ngày nay, thông tin rất phong phú và đa dạng mà đôi lúc con người không thể phân tích và xử lý được trong khi ngành công nghệ thông tin đang phát triển mạnh; công việc đầu tư các máy tính, các trang thiết bị hiện đại, công tác ứng dụng các thành tựu của công nghệ thông tin và công tác đào tạo sử dụng nguồn nhân lực là một trong những giải pháp quan trọng nhất để hoàn thiện hệ thống thông tin ■

Tài liệu tham khảo:

- [1] Báo Sài Gòn giải phóng, 2004.
- [2] TS. Nguyễn Thanh Hội và TS. Phan Thắng, (2001), Quản trị học, NXB Thống kê, Hà Nội.
- [3] TS. Trương Văn Tú và TS. Trần Thị Song Minh, (2000), Giáo trình hệ thống thông tin quản lý, trường Đại học kinh tế quốc dân Hà Nội.
- [4] Jack D. Callon, (1996), Competitive advantage through information technology, The McGraw-Hill Companies, Inc.